

Welke toekomst willen we eigenlijk?

▲ 'Gaan we miljarden investeren om terug te keren naar 2019?' FOTO AXEL ZLOCH

We ervaren meer dan ooit hoezeer we afhankelijk zijn van een rechtvaardige en zorgzame overheid. De grote vraag is echter: gaan we de oude status quo herstellen **of zetten we in op een samenleving die anders mag zijn?**

Merlijn Twaalfhoven

OPINIE

We zullen niet terug kunnen in de tijd. De investering die onze regering doet, komt sowieso ten goede aan de toekomst. Maar welke toekomst is wenselijk? We kunnen zonder verder na te denken voluit aan de slag met het herstellen van de oude economie, de im-en export en oude hoeveelheden productie van alle oude zaken. Maar is het ook niet het moment om elkaar te vragen: in welke samenleving wil jij leven? Weten we überhaupt wat waardevol is? Het formuleren van 'cruciale beroepen' gaf ons al een heel ander beeld van wat belangrijk is dan hoe we verschillende beroepsgroepen doorgaans belonen. Nu tegenstellingen wegval- len en we ervaren hoezeer we afhankelijk zijn van elkaar, biedt dat ons de kans om de samenleving anders te bekijken. We weten doorgaans allemaal wel waar we tegen zijn. Maar weten we wat we wél willen? Het zou kunnen dat we het daar meer over eens zijn dan het gebruikelijke mediakabaal ons jarenlang deed geloven.

Ik zou deze vragen graag beantwoorden. En er zijn ongetwijfeld vele anderen met een sterke mening hierover. Maar voordat gebruikelijke stemmen zich opwerpen, is het allereerst belangrijk dat de vraag echt gesteld wordt. En dat

we leren luisteren naar de antwoorden van jong en oud, van stad en platteland, uit alle lagen, hoeken en gaten van ons land.

Bij een eerdere crisis, in 2008, was alles erop gericht om terug te keren tot de wereld van ervoor. De mensen die daar zeggenschap over hadden, waren volksvertegenwoordigers. Zij spraken en handelden niet namens hunzelf of namens grote bedrijven. Hoewel? Wat zij deden was ingegeven door een financiële, economische blik. Wij, burgers, werd niets gevraagd. De economie is natuurlijk enorm relevant maar niet het enige dat ertoe doet, zeker niet als de grote bedrijven hun winsten naar aandeelhouders of via brievenbusfirma's in Panama aan ons land onttrekken.

Het onbekende

Is er, afgezien van het draaiend krijgen van onze economie, nog een groter verhaal, een beeld van goed samenleven dat ons houvast geeft als we denken aan de toekomst? Kunnen we ons voorbereiden op het onbekende? Eeuwenlang gaven volksverhalen, religieuze rituelen en culturele tradities verband aan ons leven. Het waren grote, allesomvattende structuren die door generaties voor ons waren uitgesloten en die zoveel mogelijk van onze gedachten en gevoelens een plek wisten te geven. Maar éénrichtingverkeer was het niet. Jij was het zelf die meesprak, meezong, tradities

doorgaf en deelnam aan de rituelen.

Ook zaken die onbegrijpelijk zijn, kregen hierin een plek. In de moderne tijd laten we de dominee ons niet meer vertellen waar we in geloven moeten. Muziek en dans hebben we in het theater gezet, zingen doen we alleen nog in het voetbalstadion en in plaats van verhalen te vertellen rond het haardvuur kruipen we 's avonds voor de televisie. Dit betekent dat we ontwend zijn geraakt om met het mysterie om te gaan, met het ongrijpbare van ons bestaan. Nu we te maken hebben met grote onzekerheid volgen we het nieuws dat live binnenstroomt. De media kennen geen twijfelruimte, voor net niet weten is er geen plek. Deskundigen, specialisten en de mensen van de overheid werken hard om ons zekerheden te geven. Zij zullen ons niet kunnen vertellen waar we in geloven kunnen of welke toekomst goed voor ons is.

Sinds 2008 is er veel veranderd. Het tekort van het gangbare economische en financiële stelsel is voelbaar geworden. We hebben dit gevoeld in de huizenprijzen, het lerarentekort, werkdruk in de zorg en de problemen bij boerenbedrijven. We voelen het ook aan de opwarming van de aarde, het wantrouwen naar duurzaamheidsmaatregelen, de aardbevingen in Groningen en de vrees voor wie dit alles moet gaan betalen. We leven niet meer in 2008. Maar gaan we miljarden investeren om terug te keren naar 2019, of durven we de vraag te stellen: wat is voor jou een goede wereld?

■ **Merlijn Twaalfhoven** is componist, oprichter van The Turn Club en curator van het In Our Nature Festival in Boxtel.